

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-1-101-18>

УДК 821.161.3

Беляєва Н.В.

Інститут філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ГОТИЧНІ ЕЛЕМЕНТИ У СИСТЕМІ ПОЕТИКИ ТВОРУ «ДИКЕ ПОЛЮВАННЯ КОРОЛЯ СТАХА» В. КОРОТКЕВИЧА

Анотація. Дослідження має на меті розширити можливості аналізу твору В. Короткевича «Дике полювання короля Стаха» за рахунок використання інструментарію готичного дискурсу. Результати дослідження пропонують розглянути готичні елементи, що наявні у структурі твору, на прикладах специфіки функціонування актантів, часу і простору (особливий подвійний час, інопростір і топоси) у системних зв'язках із міфологічними та казковими елементами, взаємодіях вестиментарного, бестіарного, вегетативного кодів, колористики, екфразисів, наративних форм. Дослідження рівнів нарації свідчить про важливість таких компонентів, як метатекстуальність та подвійне кодування, підсилюючи продуктивність інтертекстуального аналізу. Сформований у творі В. Короткевича варіант використання готичного хронотопу підсилює актуальність даного інструментарію для опису жанрової та стильової природи твору, системи його поетики.

Ключові слова: білоруська література, готика, готичний хронотоп, готична повість, В. Короткевич.

Belyayeva Nina

Institute of Philology,

Taras Shevchenko National University of Kyiv

GOTHIC ELEMENTS IN THE SYSTEM OF POETICS OF V. KOROTKEYCH'S WORK "KING STAKH'S WILD HUNT"

Summary. Despite the fact that the genre nature of V. Korotkevich's works is correlated with the historical detective, the analysis of recent science works shows that the study of V. Korotkevich's text requires a more diverse analysis. A productive way of understanding the genre and stylistic nature of "King Stakh's Wild Hunt" by V. Korotkevich is the use of tools to determine the Gothic elements of the work. The results of the study indicate a special position occupied by the narrator (retrospective point of view, double coding) related to Gothic narrative tradition. There are components of the genre conventions of folklore, mythological and modelling of fairy-tale elements alongside the literary contextualised models of chronicles, diaries, etc. Special role is given to actants, time and space (specific double structure of chronological techniques and organisation of toposes). The study of the role of the narrator indicates the presence of such components as metatextuality and double coding, enabling intertextual analysis. Citation becomes a special connection between Baroque literature and Gothic literature. The structures of "another space" are manifested not only in the special mythologized topos of the work, but also in the display of the processes of carnivalization and theatricalisation (the topic of the ball). Motives of revenge and doom prophecies, citations of old legends, fairy tales are present at the plot level which constitutes processes of initiation. This activates the theme of the mysterious, mystical, otherworldly, making possible the subsequent psychologization of the work, up to the introduction of the figure of the narrator which uses autonarrative comments systematically and eventually employs the mask of an "unreliable" narrator. The profession of a scholar-folklorist and philologist activates additional levels of intertextuality and double-coding of the narrative. The Gothic chronotope formed in V. Korotkevich's work confirms the urgency of using this toolkit to describe the genre and stylistic nature of the systematisation of poetics of his work. The study may be expanded in the future by attracting more illustrative material. It is proven that the given examples indicate the relevance of including other works of V. Korotkevich in European Gothic discourse.

Keywords: Belarusian literature, gothic, gothic chronotope, gothic novel, V. Korotkevich.

Постановка проблеми. Дослідження готичного роману, готичної прози та відповідних жанрових різновидів – актуальна тема сучасного літературознавства. Варто згадати роботи В. Малкіної та О. Полякової [8], І. Новаковської-Оздоби [1], Г. фон Вільперта [2, с. 726], В. Малюки [9], Н. Тамарченка [12]. Сучасні дослідження готичного дискурсу дозволяють поглибити розуміння пратекстів сучасної масової культури, яка послуговується образами готичного жанру (готичний хронотоп у текстах і кіно, коміксах тощо) і з їхньою допомогою розвиває нові жанри (наприклад, графічна серія нуар-детективів «Watchmen», письменник Алан Мур). Активне залучення готики до сучасних текстів звертає нашу увагу на переосмислення значущих текстів минулого, які не тільки є цікавим прикладом використання готичного хронотопу, а

й впливовим текстом у культурі (див. фільм за однойменною повістю «Дике полювання Короля Стаха», 1979 р., реж. В. Рубінчик). Саме з причини експансії масової культури дослідниця В. Супа пропонує звернутися до основоположника історично-детективної романістики у сучасній білоруській літературі В. Короткевича та його твору «Дике полювання короля Стаха» [11, с. 11].

Аналіз останніх досліджень. Жанрово-стильову природу «Дикого полювання короля Стаха» В. Короткевича (перша редакція у 1958, потім доопрацювання, 1963 – надруковано два розділи, 1964 – надруковано повністю у часописі «Младасць») зазвичай співвідносять із історичним детективом [11, с. 177] чи повістю [13, с. 58]. Першим історичним детективом його називає дослідниця О. Василевська [3, с. 538]. Дефініції жанрових ознак, попри дискусійність, базуються більшою

мірою на порівняльних характеристиках твору В. Короткевича та «Пса Баскервілів» А. Конан Дойля [там само], «Майорату» Е.Т.А. Гофмана [10]. Таке визначення вже являє собою поєднання принаймні кількох жанрових моделей: історичної та детективної [14], а також дискурсу романтичної фантастики. При цьому домінанта не визначається. Проте саме жанри повісті та новели досі не отримали достатнього систематичного висвітлення як готичні, як це зазначає Н. Тамарченко [12, с. 11]. Необхідність розширити дослідження жанрів повісті та новели як готичних зумовлює **актуальність** даної роботи, що базується на аналізі наведених досліджень.

Метою даної роботи є спроба додати до низки жанрових оцінок готичну традицію. До **завдань** належить віднести дефініцію та класифікацію готичних елементів у творі, виявлення їх кореляції із іншими підсистемами поетики, функціональні характеристики.

Оскільки такий підхід відсутній у аналітиці творів В. Короткевича, мусимо спиратися на існуючі варіанти визначення елементів готицизму в англійських, французьких та російськомовних текстах [4, с. 310–311]. Це зумовлює **методологію** дослідження, а саме порівняльний та інтертекстуальний методи, що дозволять верифікувати припущення щодо наявності готичних елементів у системі поетики.

Виклад основного матеріалу. Наративна система твору В. Короткевича «Дике полювання короля Стаха» базується на оповіді від першої особи, що у темпоральному вимірі є ретроспективною. Як зазначено на початку, оповідачеві 96 років. Структура оповіді містить низку точних посилань, що націлені на дистантну підтримку датування подій на тлі соціокультурного контексту. Ми знаємо, що Надія Яновська народилася 1870 року, а в час дії їй 18 років, тобто події відбуваються 1888 року. Якщо протагоністові 96 (рік народження) років, то час написання тексту віднесено до 1958. Такі прийоми, що є типовими для історичної прози, постійно корегуються фольклорно-міфологічними рекурсіями. Можна констатувати, що наративна структура є двоїстою, як це часто буває у квазіавтобіографічних творах. Крім того, для розуміння жанрових та наративних структур релевантною є традиція оповідної літератури, подієва структура пов'язана із подорожжю («моя експедиція» [7, с. 317]) протагоніста, специфіка якої вибирає майже усе розмаїття такого хронотопу, походження якого досліджено М. Бахтіним у формах часу та хронотопу в романи (міф, фольклор, література).

Інтертекстуальні особливості, як у більшості творів В. Короткевича, полягають у строкатому поєднанні різноманітних джерел. Серед них важливе місце належить фольклорним елементам, оскільки оповідач-протагоніст Андрій Білорецький за фахом фольклорист, і тому трактування фольклорних інтертекстів підлягає подвійному кодуванню. Він є одночасно збирачем, дослідником, інтерпретатором і автонаратором. Автокоментар є однією із структур нарації.

Не менш структурованою є система цитування творів класичної літератури. Першою цитатою є цитата П. Шеллі («When the Lamp is Shattered»). Цитатно-алюзивний пласт містить

тексти Т. Шевченка, Данте, Сервантеса, М. Гоголя, Шарля Перо та ін. Акцентовано також посилення на історико-культурний контекст білоруського національно-визвольного руху.

Твір складається з короткої вступної частини (без визначення статусу), що містить уявну дискусію оповідача з імпліцитним читачем, де наступна оповідна частина порівнюється із закінченням «сказання про рід Яновських і його занепад, про вимирання білоруської шляхти», – та 19 розділів. Такі рамкові композиційні елементи, на думку С. Зенкіна [6, с. 13], є функціонально важливими саме для готичної прози.

Хронотоп твору, таким чином, є перетином «особистої історії» оповідача та сказання про рід Яновських. Таке поєднання стає можливим за рахунок використання типового прийому літератури подорожей: герой заблукав та опинився перед маєтком Яновських. Опис цього маєтку є важливим конструкторним елементом просторової організації твору і може бути потрактований як поширений варіант готичної описової традиції (похмурий, занедбаний, величний, таємничий, загрозливий). За традицією, протагоніст налаштований на розкриття таємниці, тим паче, що вона пов'язана із долею пригніченої спадкоємиці, – наявне поєднання казкового та готичного хронотопів. Решта персонажів також може бути поділена на помічників та антагоністів.

Аналізуючи готичні явища французької літератури XIX століття, С. Зенкін велику увагу приділяє категорії простору, яка, на його думку, може бути визначена словом «інопростір», або «інопросторовість», розуміючи не так наявність елементів готичної архітектури, а специфіку протиставлення двох просторових структур, що поєднуються у тексті свідомістю актанта а/або наратора, межа між якими відзначається як межа між раціональним та надраціональним. Зрозуміло, що ця концепція посилюється на загальновідому дихотомію Ю. Лотмана, що вона була обґрунтована ним у дослідженні художнього простору у творчості М. Гоголя, де визначається як дихотомія побутового і фантастичного варіантів просторової організації тексту.

Більшість визначень готичних елементів у літературі базується саме на просторових орієнтирах (замок, монастир, абатство, кладовище, руїни тощо), що вже набули репертуарного статусу у топології готичного жанру. У творі В. Короткевича доцільно зазначити декілька особливостей, а саме: функцію замку виконує палац, досить ретельно описаний оповідачем (маємо справу із професійним філологом, фольклористом, тобто наявний метарівень опису другого ступеня, оскільки ця оповідь конвенційно визначається як спогад та літопис). Палац замість замку сигналізує специфіку трансляції суто готичної архітектури мовою архітектури бароко. Теорія стилів потрактовує зв'язок поміж готичною та бароковою стилістикою як «цитування» конститутивних елементів складного стилю.

Інопростір «Дикого полювання короля Стаха» додає до топології палацу також топоси маєтку «Болотяні Ялини», власне болотяної місцевості (що неодноразово міфологізується наратором), панських маєтків, а також, що надзвичайно важливо для спціологічної аналітики, проти-

ставлення замкненого та відкритого варіантів простору. Визначення замкненого простору як пов'язаного із оповіддю є типовим для аналітичної спациології класичного готицизму англомовної літератури кінця XVIII – першої третини XIX століття, але подальше існування готичних елементів дозволяє залучати до переліку саме протиставлення як вияв неоднорідності простору, що, на думку С. Зенкіна [6, с. 6], є визначальним для фіксації готичного дискурсу.

Оскільки «Дике полювання короля Стаха» найчастіше визначають як повість, мусимо зважати на провідну роль простору у хронотопічній організації. Водночас, специфіка художнього часу для усіх без виключення варіацій готицизму вимагає зазначення того, що читачеві пропонується спогад індивідуалізованого наратора у поєднанні, як зазначається у передмові, та «сказання про рід Яновських», тобто, за репертуарними принципами готичного жанру, час оповіді складається із кількох пластів, найглибшим з яких є, безумовно, час міфологічний, час фольклорних текстів, що цитуються у творі, час раціонально-історичний, а саме 1880-ті роки (локалізація дії), час родових літописів, а також їх художнє поєднання.

Специфіка «Дикого полювання короля Стаха» також полягає у наявності суперечливого поєднання міфологічних та казкових елементів: вивольнення дівчини із полону шляхетним юнаком (спочатку герой-наратор анігілює зацікавленість особистістю пані Яновської, наголошуючи тільки на співчутті пригнобленій та навмисне заляканий людині, але згодом наративна структура збагачується драматичною історією кохання, що завершується визволенням і шлюбом).

У четвертому розділі, час дії – пізня осінь, у палаці Яновських відбувається святкування повноліття Надії Романівни. Саме тут відбувається те, що можна назвати водночас і карнавалізацією оповіді, і відбиттям ініціації героїні. Це опис так званого «магнатського балу» [5, с. 16]. Дубатовк (зазначено, що він «гарно говорить білоруською») не тільки розмірковує про майбутнє весілля Надії (вербалізоване пророцтво та квазі-ініціація), а й дарує старовинне жіноче вбрання і портрет італійської роботи («<...> дуже старий портрет такої незвичайної, видно, італійської роботи, якої майже не знайдеш у білоруській іконографії початку сімнадцятого століття <...> – Роман Старий <...> Я здогадався, що це винуватець родового прокльону ще й тому, що лице господині невловимо зблідло, і вона ледь помітно похитнулася» [7, с. 364–365]). Таким чином, структурно це є поєднанням екфразису, ретроспективною оповіді Бермана про останнього Романа (саме його портрет описується, а Надія Яновська визначається як його нащадок у двадцять першому коліні). Інтертекстуальне інтермедіальне посилення на традицію використання опису «живого портрету» (як у О. Бальзака, М. Гоголя, Е. По, О. Вайльда тощо), а разом провокативний епізод щодо наступної стадії ініціації, що поєднує у цьому статусі оповідача та Надію, є калейдоскоп подій твору, а саме: дуель, або квазідуель, між Вороною та Андрієм.

Сцена балу, як вже зазначено, концентрується на ініціаційних елементах, підтверджується мотивом танцю на чолі із Надією Романівною. За-

значимо одразу, що міфологічна та структурна поетика завжди проводить аналогію між битвою, поединком, дуеллю та балом. Переодягнення-перетворення Надії Романівни сигніфікує черговий етап ініціаційного процесу, що знов-таки поєднує казковий та міфологічні хронотопи оповіді.

Важливим компонентом є знайомство оповідача Андрія Білорецького із своїм тезкою Андрієм Світиловичем, що є родичем Надії Яновської (важливе для готичної традиції паронімічне акцентування «білий» та «світлий»). Андрія Світиловича було виключено з Київського університету за вшанування пам'яті Тараса Шевченка. Світилович є одним із співрозмовників та оповідачів тексту: «Почалося із вшанування пам'яті Шевченка. ... А коли в поліції спитали про національність, так я відповів: «Пиши: українець». – Добре сказано. – Я знаю, це дуже необережно для тих, хто почав боротьбу» [7, с. 373].

Таким чином, сцена балу повноліття Надії Романівни концентрує стосунки між актантами і становить завершення зав'язки (більшість актантів вже мають викладену оповідачем передісторію), а разом зводить до часопростору конфліктні елементи не тільки індивідуально-психологічного плану, а й соціально-політичні, соціально-історичні тощо. Сцена балу важлива так само вправним поєднанням статичних та динамічних компонентів. Йдеться про розгорнутий опис шляхти, індивідуальні портрети Дубатовка та Вороны (Ворона – «денді», скандаліст і бретер). Поєднання жанрових дискурсів історичного та готичного органічно виявляється у вестиментарному коді середньовічного жіночого вбрання: «вона була в середньовічному жіночому вбранні: сукня, на яку пішло п'ятдесят ліктів золотистого оршанського атласу <...>» [7, с. 374–375]. Анахроністичне перебирання метафор містить королівну-лебідь, володарку бурштинового палацу, «не гідке каченя», Білу Королеву. Тобто ще раз відзначаємо, що описові (статичні) елементи функціонально налаштовані на динамізацію оповіді конкретно в даному випадку на фіксацію перетворення, тобто завершення ініціації Надії Романівни.

Динамічні складові так само поєднують пролептичні та аналептичні елементи. Сварка та квазідуель із Вороною у розділі п'ятому обертається справжнім двобоем. Як вже було зазначено, танцювально-описові (поєднання статичного та динамічного) компоненти становлять як суто етнографічний опис (танок «Вітерець», що має перейти у «мазур»; «вальс без музики»), так і трансформацію індивідуального ставлення, амбівалентного, як можна побачити згодом, ставлення і до Надії Романівни, і до Дубатовка як режисера і протагоніста цього епізоду. Композиційно епізод балу провокує запрошення на холостяцьку гулянку до Дубатовка, про що йдеться у п'ятому розділі. Тобто ініціаційний епізод балу у палаці Яновських продовжується у «звичайнісінькому шляхетському будинку» Дубатовка. Саме в цьому просторі не тільки дублюється сварка із Вороною і наступна дуель, а й дублюються карнавалізаційні елементи («симпосій» як поєднання застільної бесіди та ритуалів, пародіювання застільних бесід в античній та середньовічній дискурсивних практиках). Саме в цьому часопросторі реалізується трансгресивна складо-

ва готичного дискурсу: бенкет у будинку Дубатовка перетворюється на п'ятику, тобто «бенкет» є насправді квазібенкетом. Дубатовк, що є режисером і протагоністом цього епізоду так само, як і попереднього, провокує оповідача на вихід за межі власних тілесних вимірів, тобто квазібенкет претендує на констатацію квазі-ініціації Андрія Білорезького.

Продовженням цього епізоду є візія Дикого полювання, що підтверджує низку попередніх вставних оповідей інших актантів, і, таким чином, слугує функціонально або є ізofункціональною справжньою ініціацією оповідача. Парадоксально, але наративна специфіка свідчить про перетворення в цьому епізоді Андрія Білорезького на «ненадійного оповідача». Це так само є типовою рисою наративної організації готичних творів.

Хоча розділ шостий починається із зазначення наратора (метанаративний компонент) про пришвидшення темпу опису подій, мусимо врахувати типовий для готичного дискурсу елемент психологізації, і так само парapsихологізації усіх елементів. Мова йде про так звану таємницю, енігматичну складову, яка власне і є функціональною домінантою: наративізація підсвідомого, сновидінь, галюцинацій, роздвоєння свідомості, таємничих явищ (транс, сомнамбулізм) – «Тільки тут я зрозумів, що несамовито кричав не хтось інший, а я» [7, с. 323]. Класичний готичний хронотоп програмує паралелізм зображення готичних будівель (книг душі) та внутрішнього світу. «Дике полювання короля Стаха» на певному етапі вимагає від наратора-протагоніста та його помічників дешифрації потаємної структури палацу Яновських, важливим етапом якої є здобуття мапи (план XVI століття) та її накладання на просторові координати реальної будівлі з метою розкриття таємниці. На думку наратора, це необхідно для вирішення суто прагматичної проблеми (кому вигідна інсценізація Дикого полювання), а заразом визволення Надії Яновської із психологічного полону її уявних жахів.

Спеціальний компонент хронотопу підсилюється за рахунок нового бачення як загадки, таємниці лабіринту, причому до типових для готичного дискурсу паралелізмів додаються контексти суспільного та політичного спрямування («нешасний білорезький народ»). Система актантів у « Дикому полюванні короля Стаха» відповідає готичній традиції за кількома варіантами схематизації: так звана сентиментальна готика пропонує визволення ув'язненої, залежної дівчини (Надії Яновської) шляхетним юнаком (Андрієм Білорезьким) з-під реального, чи то уявного зловмисного впливу. Решта актантів розподіляється за принципом помічників (Андрій Світилович, Ригор) та супротивників (Ворона). С. Зенкін слушно зазначає, що для готичного дискурсу одним із принципів є архетип двійництва як варіант «прасюжету» [6, с. 11]. У творі В. Короткевича цей архетип ускладнюється не тільки ономастичним подвоєнням Андрій Білорезький – Андрій Світилович, а й подвійною сутністю Дубатовка, що полягає у масковій належності до традиційних національних білорезьких цнот (він є знавцем шляхетських ритуалів, власником старовинної зброї та предметів мистецтва, що він їх

так само майстерно описує; господарем, що вмє частувати вишуканими стравами, розуміється на стилістиці національного вбрання тощо), а заразом виступає як демонічний провокатор.

Події структури вимагають від читача розсудливого ставлення до специфіки свідомо ліризованої нарації. За репертуаром готичного дискурсу основна подієва структура укладається у потрапляння оповідача до умовного простору Дикого полювання [15] (палац Яновських, будинок Дубатовка, «Болотяні Ялини», власне болота, пуца, прірва) та виходу із нього. Подієвий рівень містить низку переслідувань, гонитв, поєдинок. Оскільки наратор є професійним філологом та фольклористом, його дескриптивні прийоми щодо Дикого полювання мають принаймні подвійне кодування та функціонально є метанаративними [там само]. Знов-таки, згадуючи порівняння «Дикого полювання короля Стаха» з «Псом Баскервілів» А. Конан Дойля, мусимо підкреслити ускладнення імітації родового прокляття перенесенням його із власне сімейного контексту у символічний план національної долі.

Сюжет у творі В. Короткевича свідомо поєднує довільну побудову із накладанням раціоналістичного потрактування. До традиційних готичних елементів належать «сказання про рід Яновських і його занепад» (старовинна родова легенда власника замку-палацу), таємничі аспекти спадкоємництва, долі спадку Яновських (у зв'язку із можливим майбутнім одруженням або смертю Надії Яновської), здійснення помсти та правосуддя (точніше, його відсутності часів кривавого царату, кінець 1880-х років), досконала імітація втручання потойбічних сил, поява несподіваних помічників (Андрій Світилович та Ригор), що водночас пов'язані із фольклорною традицією структурування системи актантів і втілюють пробудження національної свідомості. Любовна лінія (пара закоханих) завершується щасливо.

Функціональна характеристика деталей визначається як емблематично-символічна: наявність заповіту, родової легенди, що переказується кількома оповідачами, «майорату» [10], опис бібліотеки, книжок, предметів мистецтва, портретів, ювелірних виробів, описи старовинної зброї, посуду, що утворюють інтер'єр. Окремо можна говорити про наявність вестиментарного, бестіарного (дрикганти поліські, «вовки з палаючими очима» [7, с. 334]) та гастрономічного кодів у «Дикому полюванні короля Стаха».

Як філолог та фольклорист, наратор звертає велику увагу на пейзажні структури, що є аперляцією до внутрішнього світу актантів. Явища природи та календарного переліку (основна дія відбувається пізньої осені) постають як чинники суб'єктивно-об'єктивних характеристик. Їх добір осцилює поміж світом та темрявою, де вихід із готичного простору занедбаного маєтку, боліт та прірви ізofункціональний визволенню світлого начала. Можемо також говорити про наявність вегетативного коду («Болотяні Ялини», ялинова алея, бузок, дуб, «вищі за людину жоржини» [7, с. 337] тощо). Окремі елементи складаються у парадигму із підсистемами, а саме: садово-парковий ансамбль палацу протиставлений болотам та прірві. Символічний характер має зображення сил природи та стихій (вітру, буревію,

злив); астральний код поєднує фольклорно-міфологічну традицію із типовим для готичного дискурсу акцентом на нічній місячній добовою циклу.

Символіка кольору у «Дикому полюванні короля Стаха» визначається використанням традиційної фольклорної тріади білого, чорного та червоного (для готичного дискурсу важливою є амбівалентність структури цих колоративів) та суто літературно-контекстуальними варіантами зеленого, блакитного («Блакитна Жінка» [7, с. 345], «золотава, біла, блакитна, як райська пташка» [там само, с. 376]). Кольорові контрасти продовжують та підтверджують світові контрасти, на яких будуються пейзажні структури. Символічні аспекти використання колоративів сюжетно закріплюються за денотатами, актантами, предметами, елементами пейзажу, ландшафту, інтер'єру, набуваючи геральдичного значення.

Висновки. Аналіз готичних елементів у системі поезики «Дикого полювання короля Стаха» дає можливість деяких узагальнень. Поруч із визнаними традиціями історичного та детективного дискурсів наявні елементи готичного хронотопу. Наративна організація твору В. Корот-

кевича програмує можливість такого поєднання, а zarazом накреслює схему, що є типовою для загальної характеристики діахронії готичних елементів у літературі. Від фольклору/фольклоризму до «хроніки» («проза»), драматизованих форм, власне прозаїчних жанрів (новели, повісті та роману), що згодом розгалужуються на високу та низову масову лінії.

Система жанрових дискурсів «Дикого полювання короля Стаха» вміщує фольклористичний рівень, принаймні дві сімейні хроніки, різноманітний субстрат поетичних текстів гетерогенного статусу. Враховуючи авторитетність англomовної літературної готики, можемо констатувати, що глибинні структури «Дикого полювання короля Стаха» містять і драматургічний компонент.

У подальших дослідженнях кодифікація та кваліфікація готичних елементів системи поезики «Дикого полювання короля Стаха» може бути доповнена більш докладним розглядом конкретних авантекстів та їхніх взаємопов'язань, але наведені приклади свідчать про перспективність включення цього, а також низки інших творів В. Короткевича до європейського готичного дискурсу.

Список літератури:

- Nowakowska-Ozdoba J. Inspiracje gotyckie w rosyjskiej powieści historycznej okresu romantyzmu. Wydawnictwo Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego, Kielce, 2011. 234 p. ISBN 978-83-7133-479-5.
- Wilpert, Gero von. Schauerroman. Sachwörterbuch der Literatur. Stuttgart: Kröner, 2001. z. 726. ISBN 3-520-23108-5.
- Василевская Е.С. Прецедентные имена в повести Владимира Короткевича «Дикая охота короля Стаха». *Коммуникативные позиции русского языка в славянском пограничье: двуязычие и межъязыковая интерференция. Материалы Международного форума русистов / Под редакцией С.Н. Стародубец, В.Н. Пустовойтова.* 2018. С. 538–543.
- Беляева Н.В. Трансформации готического хронотопа в русской литературе. *Русская литература накануне третьего тысячелетия: Итоги развития и проблемы изучения.* 2002. Вып. 3. С. 309–318.
- Давыденко И.В. Репрезентация сцен магнатского бала в белорусском искусстве конца XX – начала XXI вв. *Social and economic development and quality of life: history and modern times. Materials of the IX international scientific conference.* 2019. С. 13–17.
- Зенкин С. Французская готика в сумерках наступающей эпохи. *Infernaliana. Французская готическая проза XVIII – XIX веков.* «Ладомир», 1999. С. 5–24.
- Короткевич В. Чорний замок Ольшанський. Дике полювання короля Стаха. Київ: Дніпро, 1984. 486 с.
- Малкина В.Я., Полякова А.А. «Канон» готического романа и его разновидности. *Готическая традиция в русской литературе / Под ред. Н.Д. Тamarченко.* Москва: Рос. гос. гуманитар. ун-т, 2008. С. 15–32.
- Малюка Н.В. История «черного» романа... . Возвышающая готика. *Библиотечное дело.* 2020. № 17(371). С. 24–27.
- Новосельцева А.В. Образ майората у Э.Т.А. Гофмана и В. Короткевича. *Проблемы истории литературы.* Москва-Новополоцк, 2006. С. 377–379.
- Сула, Ванда. Пoesтика «исторических» детективов Владимира Короткевича. *Bialorutenistyka Bialostocka.* 2015. Том 7. С. 11–23.
- Tamarченко Н.Д. Предисловие. *Готическая традиция в русской литературе / Под ред. Н.Д. Тamarченко.* Москва: Рос. гос. Гуманит. Ун-т, 2008. С. 9–13.
- Тарасова Е.В. Взаимодействие элементов готического канона с фольклорной традицией в белорусской прозе. *Вестник Брeскага ўніверсітэта. Серыя 3. Філалогія. Педагогіка. Псіхалогія.* 2018. № 1. С. 54–61.
- Терещенко С.І. Особливості детективу у повісті Володимира Короткевича Дике полювання короля Стаха. *Літературознавчі студії.* 2017. № 1(2). С. 183–191.
- Шкурко Г.Н., Тарасенко О.Ф. Образ дикой охоты как мифологический и литературный феномен. *Современная наука: проблемы и перспективы: сборник материалов VII Международной научно-практической конференции.* 2017. С. 37–42.

References:

- Nowakowska-Ozdoba J. (2011) Inspiracje gotyckie w rosyjskiej powieści historycznej okresu romantyzmu. Wydawnictwo Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego, Kielce, 234 p.
- Wilpert, Gero von. Schauerroman (2001) Sachwörterbuch der Literatur. Stuttgart: Kröner, 726 p.
- Vasilevskaya E.S. (2018) Precedent names in the story of Vladimir Korotkevich "King Stakh's Wild Hunt". *Kommunikativnye pozicii russkogo yazyka v slavyanskom pogranichye: двуязычие и межъязыковая интерференция. Материалы Международного форума русистов / Под редакцией С.Н. Стародубец, В.Н. Пустовойтова,* pp. 538–543.
- Belyaeva N.V. (2002) Transformacii goticheskogo khronotopa v russkoj literature [Transformations of the Gothic Chronotope in Russian Literature]. *Russkaya literatura nakanune tretogo tysyacheletiya: Itogi razvitiya i problemy izucheniya,* no. 3, pp. 309–318.

5. Davydenko I.V. (2019) Reprezentacziya scen magnatskogo bala v belorusskom iskusstve koncza XX – nachala XXI vv. [Representation of scenes of the magnate ball in the Belarusian art of the late XX – early XXI centuries]. *Social and economic development and quality of life: history and modern times. Materials of the IX international scientific conference*, pp. 13–17.
6. Zenkin S. (1999) Francuzskaya gotika v sumerkakh nastupayushhej epokhi [French Gothic in the Twilight of the Coming Epoch]. *Infernaliana. Francuzskaya goticheskaya proza XVIII–XIX vekov*. «Ladimir», pp. 5–24.
7. Korotkevich, V. (1984) Chornij zamok Olshanskij. Dike polyuvannya korolya Stakha [Black Castle Olshanskij. King Stakh's Wild Hunt]. Kyiv: Dnipro, 486 p.
8. Malkina V.Ya., Polyakova A.A. (2008) “Kanon” goticheskogo romana i ego raznovidnosti [“Canon” of the Gothic novel and its varieties]. *Goticheskaya tradicziya v russoj literature* / edited by N.D. Tamarchenko. Moscow: Russian State Humanities University, pp. 15–32.
9. Maljuka N.V. (2020) Istoriya «chernogo» romana... Vozvyshayushhaya gotika [The history of the "black" novel... Sublime Gothic]. *Bibliotchnoe delo*, no. 17(371), pp. 24–27.
10. Novoselczeva A.V. (2006) Obraz majorata u E.T.A. Gofmana i V. Korotkevicha [The image of the enthronement in E.T.A. Hoffman and V. Korotkevich]. *Problemy istorii literatury*. Moscow-Novopolock, pp. 377–379.
11. Supa V. (2015) Poetika «istoricheskikh» detektivov Vladimira Korotkevicha [The poetics of Vladimir Korotkevich's "historical" detectives]. *Bialorutenistyka Bialostocka*, no. 7, pp. 11–23.
12. Tamarchenko N.D. (2008) Predislovie [Foreword]. *Goticheskaya tradicziya v russoj literature* / edited by N.D. Tamarchenko. Moscow: Russian State Humanities University, pp. 9–13.
13. Tarasova E.V. (2018) Vzaimodejstvie elementov goticheskogo kanona s folklornoj tradicziej v belorusskoj proze [Interaction of elements of the Gothic canon with folklore tradition in Belarusian prose]. *Vesnik Brestskago universiteta. Seryya 3. Filalogiya. Pedagogika. Psichalogiya*, no. 1, pp. 54–61.
14. Tereshhenko S.I. (2017) Osoblivosti detektivu u povisti Volodimira Korotkevicha “Dike polyuvannya korolya Stakha» [Special features of the detective at Volodymyr Korotkevich's novel “King Stakh's Wild Hunt”]. *Literaturoznavchi studiyi*, no. 1(2), pp. 183–191.
15. Shkurko G.N., Tarasenko O.F. (2017) Obraz dikoj okhoty kak mifologicheskij i literaturnyj fenomen [The image of the wild hunt as a mythological and literary phenomenon]. *Sovremennaya nauka: problemy i perspektivy: sbornik materialov VII Mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferenczii*, pp. 37–42.